

DE
PARTV DIFFICILI
 PROPTER
FVNICVLVM VMBILICALEM
FOETVS COLLVM STRINGENTEM

CONSENTIENTE
 GRATIOSO MEDICORVM ORDINE
 IN REGIA FRIDERICIANA
 PRO
GRADV DOCTORIS

DIE X. AVGVSTI MDCCCCLV.

H. L. Q. S.

PVBLICE DISPVTABIT

AVCTOR

IOANNES PAVLLVS FREIER

SPANDAVIENSIS.

HALAE AD SALAM, AERE BEYERIANO.

DE

PARTV DITICILL

PROPTER

FVNICVLVM YMBRICALVM

FOETVS COLLVM STRINGENTEM

CONSENTIENS

GRATIOSO MEDICORVM ORDINE

IN REGIA FRIDERIANA

IN

GRADV DOCTORIS

DE

PARTE DISCVTABIT

AVT

IOANNES PAVLVS FRIDER

DE

HABE AD SALAM, AERA REVEREND

V I R^H O

PERILLVSTRI, EXCELLENTISSIMO, EXPERIENTISSIMO

ATQVE CELEBERRIMO

DOMINO

D. CHRISTIANO ANDREAE

COTHENIO

POTENTISSIMI PRVSSORVM REGIS

CONSILIARIO INTIMO

ET ARCHIATRO PRIMARIO

REGIORVM EXERCITVVM MEDICO GENERALI

SVPREMI COLLEGII MEDICI DIRECTORI GRAVISSIMO

COLLEGII MEDICO, CHIRVVGICI BEROLINENSIS

DECANO SPECTATISSIMO

CIRCVLORVM QVORVNDAM MARCHIAE PHYSICO

ACADEMIAE IMPER. NATVR. CVRIOSOR. ADIVNCTO

ACADEMIAE REGIAE SCIENTIARVM BEROLINENSIS

ET COLLEGII SANITATIS SODALI

PATRONO ET MAECENATI SVO

DEVOTISSIMA MENTE AETERNVM VENERANDO.

HOC

SPECIMEN ACADEMICVM

OB

MVNERVM SPLENDOREM

OBQVE SVMMA

IN PATRIAM ET REM LITTERARIAM

MERITA

D. D. D.

ATQVE

ADIVNCTO VOTO

ABSOLVTISSIMAE FELICITATIS

SE CVM SVIS COMMENDAT

PATRONO ET MAECENATI SVO
IOANNES PAVLLVS FREIER.

DE
PARTV DIFFICILI
PROPTER
FVNICVLVM VMBILICALEM
FOETVS COLLVM STRINGENTEM.

§. I.
Secundinarum vitia partum difficilem reddere possunt.

Si innumera fere paulo curatius perscrutamur, quae foetus exclusioni obstaculum faciunt vitia, ut vel in iusto longius temporis spatium parturientis protrahatur labor, vel adeo peruertatur partus, ut a solis naturae viribus non absolui, nec nisi artis ope superari queat: nonnulla videmus in iis haerere quae secundo partu excernuntur.

Est autem non solum, quam diu in utero materno viuit foetus, summae dignitatis secundinarum munus, ut iis laesis firmo talo stare non valeat homuncionis vita sanitasque; sed ultimo vitae uterinae tempore plura adhuc incommoda redundant in nasciturum acque ac parientem, si deferunt, quo secundum naturam fungendum ipsis est, officium. Quae foetum ambiunt membranae, liquorem cui innatat embryo continentes, optimum ad dilatandum uteri orificium, et ad parandam nascentis capiti viam constituunt adminiculum: citius ruptae, effuso ante terminum sero, quod lubricandae viae mox subsequenteris pueri destinatum erat, functioni suae amplius praesse nequeunt, partumque magis laboriosum reddunt. Nutritios ex utero sorbens succos placenta nexu suo soluta, sanguinis periculo plenam profusionem inducit; minus congruo autem loco matri adfixa, ansam compluribus difficilis partus speciebus praebet. Sed funiculo non minus qui placentam foetumque medius intercedit, vitium saepe inest unde male habet tam mater quam nasciturus infans. Is quidem fasciculus vasorum sanguinem inter placentam et embryonem communicantium, parum vel nihil omnino ad promouendam foetus exclusionem conferre potest; attamen ut breui temporis spatio, sine matris foetusque magno incommodo possit absolui, nonnulla in eo requiruntur, quae nisi adfuerint, vel partum reddunt difficilem vel vitam nascentis in periculum ducunt. Iusta chordae debet esse mensura, nec iniqua longitudine, nec breuitate peccans. Si naturalem nimis excedit normam, fieri facilius potest ut prae foetu uteri excidat orificio, caput inter peluisque ossa comprimatur, et hac ratione,

nisi

propter funiculum umbilicalem foetus collum stringentem. 87

nisi subito partus finiatur, sublato sanguinis a matre ad foetum transitu, mori tradat infantem. Si naturali minor est funiculi longitudo, non modo grauidae embryonice molestias creat, huius liberio rem motum impediens, sed multo maiora infert in ipso partu incommoda, retinens nascentem.

§. II.

Funiculi umbilicalis peruersus situs partui obstaculum facit.

Argumentum exponitur.

Ut breui temporis spatio excludi utero queat foetus materno, ita situs esse debet funiculus umbilicalis, ut nullum ad lucem prodeunti, faciat impedimentum. Mutat vero umbilicalis chordae situm, ita ut moram faciat partui, frequentius, eius circa membra infantis contorsio; id copiosae testantur in scriptis obstetricantium medicorum obueniens obseruationes, cuiuslibet foetus artui circumductam fuisse chordam docentes. Attamen aequalis haud oritur ex qualibet funiculi umbilicalis contorsione pariendi difficultas: si enim capite praecuo nascitur infans, (is autem nascendimos naturae maxime consuetus est) circa inferiores artus factae conuolutiones nullius plane sunt momenti, nec illae quae brachia occupant multum obstaculi faciunt, quoniam sua sponte recedere solent. Longe maiorem, quam nobis tractandam sumimus, meretur, funiculi umbilicalis circa foetus collum constrictio, grauissima producens incommoda, attentionem. Etenim haecce strictura efficere valer, ut qui alias naturalis foret ac facilis partus, difficilis fiat et laboriosus, imo adeo perturbetur ut artis auxilio, quin

instru-

instrumentis opus sit. Est autem cum nonnullis partus difficilis speciebus iuncta nonnumquam funiculi circa foetus collum contorsio, nec eundem erit incicias quibusdam earum occasionem dare posse eandem. Sic infans oblique in utero situs, ut marginis pelvis parti innitatur caput, non nisi artis ope excuti poterit: hunc situm cum funiculi circa collum foetus constrictione iunctum, imo ab ipsa productum esse posse nemo facile negabit; sed quis quae-so affirmare audebit, quae partum proxime impedit causam, et princeps impedimentum efficit, in funiculi strictura esse? Pater huncce et similes casus, ad nostram tractationem non nisi tum demum, quando prius obstaculum sublatum est, et chordae umbilicalis strictura remansit, pertinere. De illa agimus idcirco vnicę partus difficilis specie, vbi primum intrat peluim caput foetus, nullaque alia obstaculum faciens causa adest, quam chordae umbilicalis collo nascentis circumductae strictura.

§. III.

Foetus exclusionem proxime impediens causa.

Difficilem reddit partum funiculi umbilicalis circa foetus collum constrictione eam ob causam, quia parte funiculi collum ambiente, reliqua breuior est quam ut infantis ex utero exitum concedere possit, ita ut quasi suspensus haereat infans. Oritur nimirum chorda umbilicalis vno extremo ex placenta, altero foetus umbilico implantatur; placenta autem sedes secundum naturam est in ea vteri regione quam fundum vocant, is vero ab orificio matricis remotissimus est. Si itaque infantis collo circumducitur

chorda

chorda, ab umbilico prius versus illud flectitur, tum ambit collum, denique ad placentam abit. Patet itaque duplum distantiae umbilici a collo huiusque ambitum, funis longitudini decedere, si simplex saltim spira circumposita collo fuit; maior chordae umbilicalis perit pars si plures cervicem circumeunt spirae. Quid itaque fieri poterit si partus incipiunt labores? prodibit per dolores quos ad partum dicunt, compulsum caput in pelvis cauum, distabit remotius ab uteri fundo placentaque collum, stringetur laxior hactenus funis, retinebitque nascentem ut nullum fere faciat progressum. Ita in longum plerumque tempus, plures saepe dies protrahitur partus; immani cruciatu vexatur parturiens, et non liberaretur mole sua, nisi accederet obstetricantis ars. Possit equidem videri uteri fundum dum ipse uterus contrahitur sub partu, uteri orificio et ita foetus capiti propius semper accedere, partusque difficultatem minui: Sed quamvis omnino verum sit, sub dolore fundum contrahi versus orificium, attamen cessante contractione relaxatur uterus, et ad eandem fere altitudinem recedit fundus. Dein notum est satis amplum adhuc esse, finito quocunque partu cauum uteri, et postea demum sensim sensimque ad minorem redire molem. Manet itaque larga semper inter foetus collum, uterique fundum distantia, strictus manet funis, retinetur nascentis.

§. IV.

Causa praedisponens Ima. Funiculi umbilicalis longitudo nimia.

Naturalis chordae umbilicalis longitudo concedit equidem ut ipsa libere in amnii fluctuare possit liquore, sed vix fieri poterit

vt in tantos ponatur gyros, ad parandum collo foetus vinculum aptos, nisi maior ipsi insit mensura. Est autem adeo inconstans funiculi longitudo, vt raro eam inueneris aequalem; communis circiter octodecim pollicum est, ab ea frequentissime recedit adeo vt quadraginta pollices longitudine sua aequantem descripserit funiculum B. HEBENSTREIT. a) Imo copiosae, enormis chordae vmbilicalis longitudinis exstant obseruationes. Si longior nunc est chorda, facilius componi in gyrum poterit, quem capite prono penetrare infans colloque circumducere valebit. Fauet etiam foetus motui magis longior funiculus, si artus mouet facilius illis impliatur. Quemlibet vehementiorem motum grauidae sequitur liberius chorda longior, et hac etiam ratione fieri potest vt collo circumuoluatur. Videtur itaque principem, inter causas, quae ad producendam funiculi vmbilicalis circa foetus collum constrictionem conferunt, locum funiculi excedens longitudo obtinere.

§. V.

Causa praedisponens II. Placentae in loco incongruo sedes.

Et in placentae minus congrua sede, funis contorsioni ansam praebens causa esse potest. Est eius secundum naturam, vt iam dictum fuit, in vteri fundo, medio inter tubas quibus a Fallopio nomen est loco, cum matrice cohaesio: dependet tunc versus vteri orificium, foetus corpori in axi vteri posito, fere parallelus funiculus; qualis eiusdem situs procreando malo nostro minus idoneus est. Secus euenit si matricis lateri adhaesit placenta,

tunc

a) in Diss. sub tit. Funiculi vmbilicalis humani pathologia, Lipsiae 1747. pag. 6.

propter funiculum umbilicalem foetus collum stringentem. 11

tunc enim non modo versus foetum magis transuersalis prolabitur chorda, sed etiam, cum inferiori vteri regioni propior sit placenta, illa in gyros facilius componitur, vt iidem fere proueniant, quos ex nimia longitudine nasci diximus, effectus. Minus frequenter obseruata fuit, quam describimus causa ob varias rationes: Si enim funiculi tractione soluitur placenta, eius quam in vtero occupauerat sedem non comperit operator, is autem placentam soluendi modus, praeterito aeuo, vti et nostris adhuc temporibus a feminis praesertim obstericantibus fieri solet, praeferebatur separationi, quae manu in vterum demissa fit. Dein si vteri orificio propior, eius lateri adhaeret placenta, prouidum est colligere tantam non posse oriri funiculi tensionem, quam quidem fit si fundo adglutinata est; partus idcirco difficultas longe producitur minor, quin solae naturae vires eidem superandae pares plerumque sint: partus ideo, quamuis paulo tardior ad medici cognitionem non peruenit. Denique placenta in minus congruo loco adhaesio, alias plerumque producit pariendi difficultates, vteri puta foetusque obliquum situm, quae si per foetus in pedes conuersionem curantur, fieri poterit vt plane non animaduertatur quae aderat funiculi contorsio. Etenim si pedibus extrahitur infans, circa caput reuolui possunt, superius nempe si fuerit quod placentam respicit extremum, spirae funiculi umbilicalis, collo circumpositae. Attamen et experientia hanc causam comprobat. Magnificus h. r. Fridericianae Praeceptor illustris BOEHMERVS praeceptor et fautor plurimum colendus, in obseruatione de Sarcomate vteri etc. b) §. X.

B 2

fu-

b) exstat haec obseruatio in Vol. IX, A, N. C.

nem aliquoties circa collum foetus circumuolutum, secundinas uero in uteri anteriore parte sitas fuisse, tradit. Narrat B. HEBENSTREIT c) dissectam a se fuisse feminam, quinto mense gravidam, cuius foetus collo bis circumductus erat funiculus umbilicalis, placenta illi uteri plano quod rectum respicit intestinum, adhaerente. Et B. ROEDERER d) partum describit difficilem, ob peluis angustiam, capitis situm obliquum, funiculi que circa collum contorsionem: extracto foetu placentam animaduertit, dextro uteri lateri, infra eius fundum adfixam. Quae autem a nobis tractatur partus difficilis species, non nisi in rariq̄ casu ex descripta provenire poterit causa; et tum demum quidem si non nimis ab uteri fundo remota adhaeserit placenta.

§. VI.

Causa occasionalis Ima. Situs foetus mutatio.

Quas hactenus exposuimus causae tantum vix efficerent unquam, ut foetus collo possit circumligari umbilicalis chorda, nisi ipse suam ad parandum sibi vinculum conferret operam. Quies enim si viueret in utero foetus, nec situm frequentius mutaret, ne longissimus quidem funiculus umbilicalis eius collo circumduceretur. Ast mobile vitae genus agit in carcere suo inclusus, nec eadem foetus omni graviditatis tempore positura est. Sub iudice quidem lis adhuc est, an primis praesertim graviditatis mensibus pisciculi more natet in amnii liquore embryo, ut numquam constans

c) in Diss. sup. cit. pag. 4. et 24.

d) in Diss. de non damnando usu perforatorii in paragompho ob capitis molem. obs. II.

stans sit eo tempore eiusdem situs: vel, an caput superiorem primum occupet semper regionem, sensim sensimque descendat ut inimum tandem teneat locum. Eam nunc nostram haud facimus licet, sufficiat nobis in eo consentire plerosque, quod foetus quem a conceptione habuit situs mutetur. Motus autem cum ista positurae mutatione coniunctus efficere valet, ut collo foetus circumligetur umbilicalis chorda; si enim in circuli figuram composita haec est pediculae ad instar, super caput foetus duci, circaque collum constringi poterit.

§. VII

Causa occasionalis Ilda. Infantis vehementior motus.

Vnicus ille quem diximus foetus motus haud est, sed quando musculorum penes eum robur vigere coepit, vires suas ille frequentissime exercet, ita ut vehementiori motu haud raro molestus sit gerenti in utero. Etenim tanta saepius vi artus movet, ut summa cum vehementia ad uteri parietes adlidat, ut oculis quasi foetus in utero motum cernere queamus, quin nonnumquam in gravidae abdomine fugillationes exinde oriantur. Vegetus itaque nimis iafans varia ratione, contorsioni umbilicalis funiculi ansam dare potest: Secus enim euenire nequit quam ut vehementi motu non modo ipsius infantis situs mutetur, sed et chordae umbilicali pueri motus communicetur. De positurae mutatione iam egimus. Quantum vero ad producendum malum nostrum umbilicalis funiculi motus faciat, satis facile perspectu est. Dum enim ex superiori uteri regione versus orificium eiusdem propen-

det media funiculi pars, quod foetus umbilico inferitur extremum huius motum sequitur, qua fieri poterit ratione ut vno quasi ictu obuenienti collo circumuoluatur media libere pendens pars. Sed artuum superiorum motu haud minus collo circumligari potest funiculus: etenim naturalis brachiorum situs is esse solet, ut vel recta versus nates linea posita sint, vel flexa caput tenelli fulciant. Si vltimum fuerit, arripiet facile longiorem funiculum infantis manus, ex hoc ad alterum latus trahens, et ita collo illum circumducens.

§. VIII.

Causa occasionalis IIIa. Nimius grauidae motus.

Nec soli foetui omnis culpa tribuenda est, sed et in grauida reperitur, quod chordae umbilicalis circa infantis collum contractioni occasionem dare potest. Excedentem corporis motum eumque vehementem, malo nostro producendo esse idoneum, facile quilibet perspicit attentus considerans, quas superius diximus causas et foetus motum, et funiculi umbilicalis fluctuationem ex eodem prouenire posse. Quando nimirum sufficiens adhuc adest, habito ad foetus volumen respectu, liquoris in amnio copia, velox grauidae motus et infantis et funiculi situm mutat, praesentibusque, quas ad malum nostrum disponere enarrauimus, causas illud producere valet. Laboriosam itaque vitae genus gerentibus foeminis facilius prae illis quae sedentariam agunt vitam, obuenit ex funiculi contorsione incommodum. Quibus saltatio vehemrior in deliciis est; quae virili animo nullum laborem grauiorem, quam cui ferendo, humeri pares sint sui, putant; quae ad Amazonum

propter funiculum umbilicalem foetus collum stringentem. 15

num instar pugnam amant luctasque, vt ex quibus vomitus frequens vehementior nimisque laboriosus contingit, illae frequentius difficilem partum propter funiculi umbilicalis circa collum foetus contorsionem patiuntur.

§. VIII.

Quoniam grauiditatis tempore funiculus collo circumducatur.

In causis hactenus inquisimus, quas funiculi umbilicalis circa foetus collum contorsioni producendae aptas esse persuasum habemus. Haud vero quolibet grauiditatis tempore eadem omnes adfunt, mutatur in maximopere et foetus volumen, et vteri cavitatis, ideo non omni grauiditatis tempore aequae facile praesentes effectum suum exserunt causae. Illud itaque tempus chordae umbilicalis contorsioni maxime fauere patet, quando plurimae causarum praesto sunt, quarum actionem nec foetus nec vteri status impedit. Funiculi umbilicalis fluctuatio eo liberior est, quo magis vteri cavitatis ab amnii liquore expanditur, et quo minori simul foetus volumine gaudet; etenim spatium maius foetum inter vterique parietes vtriusque motum concedit absque infantis membrorum implicatione. Enim vero notum est maximam inesse ouulo liquoris copiam, habito ad foetus volumen respectu, primis post conceptionem temporibus. Initium itaque grauiditatis chordae umbilicalis contorsioni minus idoneum est. Accedit quod quas ex infantis artuum motu deduximus causae non existant nisi tunc demum, quando robur accessit ipsi. Motum autem foetus ante medium grauiditatis terminum vix sentiant grauidae, et tunc temporis sat leuis adhuc esse solet, is vero fortior esse debet ad

pro-

producendos, quos ex eodem oriri affirmauimus effectus: patet idcirco non nisi media grauiditate peracta has causas aliquid valere. Augetur vero cum infantis incremento robor eiusdem, artuumque motus versus grauiditatis finem efficacior est. Plurimae itaque causarum tum temporis potentissimae erunt; reliquas paulo antea iam agere posse nulli negamus. Experientia aliquo modo sententiam confirmat propositam. Quibus enim ex funiculi umbilicalis circa foetus collum contorsione difficilis partus fuit foeminarum plurimae, circa septimum grauiditatis mensem et octauum, vehementissimo se vexatas esse foetus motu conqueruntur. Cuius experientiae fide dignissimum testem licet adducere vener. facult. med. Sen. perillustrem BUCHNERVM, praeceptorem patronumque summa pietate colendum, qui dicta saepius a se obseruata fuisse, certior me reddidit. Rarior est superius §. V. adducta P. HEBENSTREITII obseruatio, quinto iam grauiditatis mense collo foetus circumductam fuisse chordam umbilicalem docens.

§. X.

Quid ex funiculi contorsione foetui eueniat.

Tanta saepius est causarum, quibus mediantibus foetus collo umbilicalis chorda obuoluitur, vis, ut duplex imo triplex quandoque collo circumducatur spira. Partus difficultatem repetita contorsione augeri, sponte patet: sed mirandum videretur qui fieri possit ut nec vitae nec incrementa foetus durante grauiditate ex tanta contorsione impedimentum oriatur. Etenim is dum in utero uiuit, materno sanguine alitur cui vnica per funiculum via ad foetum

tum

tum est. Nonne videretur non fieri posse, quin praepediatur chordae contorsione laticis vitalis ad pullum iter, difficilisque redatur sanguinis ex illo ad placentam reditus? At laxius circumponi solet collo funiculus, ut comprimi vasa durante adhuc grauiditate affirmari nequeat. Flexus vero quos subiit iugulo circumducta chorda nihil officere foetui exinde prouenire videtur, quod arteriarum actio mediam inter easdem venam a compressione liberam seruat, sanguinisque in eadem motum quodammodo secundat. Arteriarum functiones autem ab earundem curuaturis nil detrimenti capere, plura confirmant in corpore humano exempla insignium in arteriis flexuum, cum expedito tamen in illis sanguinis motu. Tum demum vitae periculum imminet infanti, quando vteri contractione inferiora magis versus propellitur caput, laxusque haecenus funiculi nodus constringitur. Duplex enim tunc oritur mortis periculum. Vel ex capite foetus sanguinem reducens venae fune strictius ligato comprimuntur, vel umbilicalia tandem vasa suo amplius munere fungi nequeunt. Prius apoplexiam minatur infanti: ex intercepto autem in umbilicalibus vasis sanguinis flumine, quamuis natiuitati proximus sit, foetum perire, frequentissima docent exempla mortuorum funiculo prae capite elapso nascentium.

§. XI.

Effectus contorsionis funiculi in secundinas vterumque.

Ortus ex placenta funiculus umbilicalis, colloque circumductus infantis, dum hic per vteri contractionem propellitur, col-

C

lum

lum inter placentamque intenditur. Haec vero cum utero per numerosissima cohaeret vascula, in spongiosam eius substantiam hiantia, villosamque chorii laminam, integram ouuli superficiem, maxime autem placentae ambitum, eamque qua uterum respicit superficiem huic adhaerentem. Minus firmam adhaesionem funiculi umbilicalis adtractatio soluit. Solutam placentam subsequitur sanguinis ex uteri vasculis, a cohaerentibus haecenus secundinis obturatis, profluuium. Uteri contractionem, a musculari eius fabrica prouenientem, (dolorem ad partum vocant) huius relaxatio excipit, qua ad pristinam fere altitudinem fundus adtollitur placentaque. Tensus itaque inter placentam foetumque funiculus umbilicalis vel hunc retrahit, vel sicubi maior eius resistentia placentam adtrahit. Quae si laxius utero adglutinata est, vel integra vel ex parte soluitur. Sic periculosa saepius uteri haemorrhagia oritur. Ipsam chordam umbilicalem adeo nonnumquam affligit haec intentio ut vel plane disrumpatur, vel unicum saltem eius vasculum aperiatur, si quando firmior placentae adhaesio est. Sicuti muscularis uteri fabrica est, stimuli que eadem impatiens, ita laceffitus contrahitur. Quid mirum summum esse saepius, in partus praesertim initio, quando robur adhuc omne matri inest, dolorum impetum, citissime se excipientium. Etenim stimulum funiculi tensio refert, quavis contractione finita ad nouam iam iam sollicitantem. Sicubi inter peluis ossa impactum haeret dolorum vi propulsim nascentis caput, vel alia quacunque externa causa, ne cum uteri fundo recedere possit, impeditur; placentaeque sua funis tractione haud solubilis nexus est, omnem tensionis vim patitur.

propter funiculum umbilicalem foetus collum stringentem. 19

titur ea vteri regio cui placenta infidet. Haec itaque frequentius in cauum matricis inuertitur.

§. XII.

Difficiliter cognoscitur funiculi contorsio.

Quae manu auxilium fert instrumentisque medicinae pars, id plerumque sibi commodi vindicat, vt nisi facilis semper, attamen vix vnquam incerta sit morbi cognitio. Siquidem vel oculis occurrunt vel manu detegi possunt, ex quibus simplici ratiocinio morbus eiusque causa eruitur, signa. Nec hacce felicitate ars obstetricia plane caret, etenim tactu explorari queunt in partu oblata membra, vt facili negotio exinde plerumque concludere liceat quae partum retardans causa subsit. Verum tamen frequentius in hac medicinae parte offeruntur altioris indaginis casus, signis sese prodentes, quorum haud plane indubia fides est. Eadem et nostra premitur difficultate partus laboriosi species. Siquidem chordae umbilicalis contorsio nulla arte detegi potest, dum caput nascentis vteri ostium claudens manus in vterum immiffioni obicem ponit. Idcirco non nisi diligenti obseruatione eorum, quae inter labores ad partum contingunt, probari potest foetum retinens funiculus. Quamdiu autem laxius adhuc collo circumposita est chorda, naturali in omni similis procedit partus. Dolores veri vteri orificium aperiunt, velamentaue amnii liquore turgida in illud compellunt. Hac ratione dilatatur magis magisque vteri os, euanescentes tandem, vt vnum fere continuum cum vagina constituat vterus cauum. In peluim denique compellitur caput prorsus natura-

turalem haftenus partum simulans. Mutatur vero facies quando arctius constringitur per capitis progressum funiculus, et tum obseruare licet, quod inter dubia omnia maximam fidem meretur signum.

§. XIII.

Signum contorsionis. Caput sub vteri contractione procedit, ea cessante retrogreditur.

Quaeuis vteri contractio, quam verum dolorem ad partum vocant, praeuium caput nascentis ex vtero pellit. Cessante contractione iterum relaxatur matrix, et funiculi maior tensio oritur, (§. XI.) dum fundus vteri denuo recedit ab orificio altioreaque locum occupat. Si itaque caput infantis inter peluis ossa liberum, et ab incuneatione externaque vi immune est, recedentem fundum illud sequitur funiculumque cum eodem adtractum. Medicus itaque in causam lentioris partus progressus inquirens, digito in vaginam adacto, dum vterus contrahitur capitis progressum satis notabilem sentit, tempore intercalari longius inter externa genitalia capitisque verticem spatium animaduertit. Reperitum experimentum de capitis retrocessione certissimum reddit medentem. Indubium plane omni que exceptione maius hoc de funiculi impedimento signum foret, si semper illud obseruare liceret, nec vlla alia in foetus corpufculo partum difficilem reddens causa esset, similem capitis retrocessionem producens. Quod primum adinet, vel capitis iusto auctior moles, vel eius obliquus situs, vel peluis capacitas minor, efficere valent, vt firmiter intra peluis cauum compellatur caput, quam vt fundi recedentis vis ei soluen-

foluendo retrahendoque par sit. Ea idcirco potius euenient, quae in §. XI. diximus, vertexque vno eodemque loco impactus haerebit. Ast proxime partum impediendam causam tum funiculi vitio inesse, iure haud affirmari potest, primum ideo obstaculum medici attentione eger, missa quam ignorat funiculi contorsione. Alterum diligentem perscrutationem requirit, quae certiore reddat obstetricantem, non esse in foetus corpore vitium, caput finita vteri contractione adtollens. Nimis lati humeri, abdomen aqua distentum vel aere, aliaeque nonnulla in nascentis corpore vitia capitis retrocessionem aliquam faciunt. Sed haud adeo constantem producunt effectum, et ex suis facile diiudicantur haec mala capitibus. Nec iunctum habent quem ex placentae vellicatione plerumque oriri superius narrauimus dolorum imperum. Prudenter itaque disquisitis omnibus factis certum reddit de funiculi breuitate medicum, quod exposuimus signum.

§. XIII.

Signum confirmans. Sanguis ex utero stillans.

Quamuis sanguinis ex utero profluuium, cuius in nostro casu ortum iam antea explicauimus, solum nequaquam certo indicare queat funiculi contorsionem, dum ex longe aliis saepe causis prouenire potest: attamen maiorem fidem proxime dicto signo dat, si cessante vteri contractione iterata semper vice illud contingit. Tum temporis autem praesertim sanguis prorumpens obseruatur, quando capitis retrocessio obstetricantis auxilio impeditur. Claudens vero inter peluis ossa impactum caput eius aperturam,

sanguinis effluxum nonnumquam impedit, qui ideo, siue ex vteri vasculis, soluta placenta, siue ex rupto funiculo proveniat, in vteri cauo accumulatur, cum certissimo vitae foetus parientisque periculo, quoniam minus curiosus operator nihil cruoris in vagina animaduertit. Prodit autem clandestinum hunc sanguinis fluxum decrementum virium grauidae, pulsusque debilitas, ventris tumor sensim auctus cum aliquali duritie. Obseruauit tale sanguinis ex funiculi ruptura profluum et ex dicto signo illud cognouit LEVRETUS e). Quamuis ideo nullum sanguinis ex vtero profluentis in vagina vestigium adfit, obturata per capitis volumen peluis apertura, nihilominus ex hoc signo funis contorsio vel breuitas suspicari poterit.

§. XV.

Prognosis.

Sicuti funiculi umbilicalis longitudo diuersissima est, variique dantur contorsionis gradus, ita minime aequalis semper oritur partus difficultas ex qualibet eius conuolutione. Funiculus consuetam naturae mensuram multum superans, vnica saltem vice foetus collo circumductus, licet aliquam foetus exclusioni remoram faciat, neutiquam tamen grauiissima haec producit incommoda operatoris auxilium efflagitantia. Capitis enim transitum per peluis aperturam ipsunque vaginae ostium parum impedit longior chorda, lenique artificio mater liberatur. Grauius utcumque obstaculum repetita contorsio minorque longitudo producit. Ea

e) in Libro cui titulus Suite des obseruations sur les causes et les accidens de plusieurs accouchemens laborieux etc. p. 190 seq.

vel concedit, ut validi dolores laboresque parturientis strenui tandem per inferiorem pelvis aperturam caput nascentis pellant; vel si haecenus ventum est, (cum vero capitis progressum vix unquam praepedit contorsio) omnem ulteriorem transitum vetat. In priori casu obstetricantis auxilio ad subleuandum matris laborem opus esse pater, in altero medenti omnem fere operam suscipiendam esse. Quum autem ad parturientem accedens medicus, funiculi contorsionem partum remorantem ex signis propositis augurans, neutrquam scire queat, quoties collo circumposita sit chorda, quaenam eius longitudo existat: prudenti disquisitione demum certus redditur, qualis rerum euentus praedicendus sit, an a naturae viribus aliquid expectandum, quod auxilii genus applicandum. Si itaque animaduertit validos esse dolores, parturientisque robur magnum, ut aliquod tempus adhuc laborem sustinere queat, si obseruat caput quidem retrocedere, sed non ad eandem altitudinem, et ita aliquem ad minimum facere progressum, tum naturae maximam laboris partem relinquere, eidem leuiori auxilio succurrere, bonumque euentum sperare poterit. Si autem vericem in inferiore apertura haerere, dolores cessare, matris robur deiici vider; cunctatio inutilis erit, nec nisi sola artis ope aliquid efficiendum. Eadem ratio est, si sanguis cum impetu ex utero prorumpens matris foetusque vitam in periculo versari indicat, vel aliud quodcumque mali ominis symptoma oritur; nullo modo tunc cunctandum, sed arte foetus extrahendus est.

§. XVI.

Corpusculi solutio excluso iam capite.

Si funiculi longitudo caput foetus vsque adeo progredi patitur, ut oculis cerni manuque prehendi possit collo circumducta chorda, vel reliquum corpus leuem tractionem sequitur, vel contracto fune retinetur. Si prius, nullo amplius auxilio eget partus: Si alterum, funiculus a collo remouendus est. Ea idcirco funiculi pars, quae a collo ad placentam tendit attrahenda circaque caput nascentis reducenda est. Sublata sic contorsione, funis pars inter collum placentamque media longior fit, corpusque foetus a retinaculo liberatur. Ne autem loco huius partis funiculi, altera umbilico insertaprehendatur, atque incauta atrectatione foetui officiat, cauendum est: ex situ vero haec facile cognoscitur, dubium tollit digitus ad umbilicum ductus. Sicubi vero tanta est funiculi tensio, ut non possit attrahi, quantum ad soluendum collum opus est, forcice, cuius uterque apex obtusus est, audacter discindendus funiculus. Quod enim ex funis vulnere oritur sanguinis profluuium parum vel nihil omnino periculi inuoluit, si foetus celeri motu sublato impedimento extrahi potest. Quapropter funis discissionem prae attractione violenta semper praefendam existimo, dum per eandem impeditur ne vel proxime ad placentam rumpatur chorda, unde difficilis foret huius solutio, vel vteri fundus inuertatur.

§. XVII.

Auxilium tardius progredienti capiti ferendum.

Dolores validi, quamuis parum promoueant foetum, quem breuior funiculus retinet, saepius tamen per sat longum tempus conti-

continuati, tandem per inferiorem peluis aperturam caput compellunt. Si itaque naturae molimina aliquid efficere vider medicus, nec vrgens quaedam caussa adest, velox consilium imperans, dolores promouere eorumque efficaciam augere studeat. Firmiora velamenta, nisi sponte iam rupta sint, aperienda, et liquori exitus conciliandus: expandens enim vterum liquor, eius fundum alius tollit, effusus arctiorem contractionem permittit. Vires parturientis congruo victu et medicamine conseruandae sunt, doloresque apte promouendi. Denique manu auxilium fert medicus, incipiente dolore vtriusque manus indicem mediumque digitum ad latera vaginae introducens, progrediens caput firmiter iisdemprehendens, et hac ratione impediens, ne contractione vteri finita recedat. Sic noua contractio nouum progressum facit, vsque dum digiti diducti circaque caput agitati, altius penetrantes, firmam retro aures arripiant ansam, qua, reprimentibus reliquis perinaeum, tandem caput expromi queat. Parturiens strenuos nixus edat, et ira dolorum vim adiuuet. Vteri ascensum, abdomen summa cum moderatione deprimens foemina, impediat. Felici semper euentu expositis adminiculis se vsum fuisse testatur *DE LA MOTTE f*). Excludo capite vero reliqua secundum §. antecedentem peragenda sunt.

§. XVIII.

Forcipis vsus.

Capiti in peluis cauo haerenti, propter inferioris aperturae angustiam, manu auxilium haud ferri potest. Si itaque dolorum cessatio, vel inuicilis impetus a natura, capitis vltiorem progressum

D

sum

f) *Traité complet des accouchemens. Chap. IX.*

sum sperari non posse indicant; vel sanguinis impetuofum profluuium aliudue peioris indolis malum celerem foetus extractionem iubet: forcipe caputprehendendum et educendum est. Applicatio instrumenti, vbi nec capitis moles, nec peluis angustia peccat, omnium facillima est. Nec adeo scrupuloso forcipis selectu opus est, dum capitis compressio, alias plerumque necessaria, hic solummodo ad firmam prehensionem requiritur. Machina ideo, capitis figurae accommodata, modica laminarum crassitie gaudens, scopo proposito sufficit, praesertim si ita constructa sit, vt genitalium laesiones ex eius applicatione haud metuendae sint. Quapropter LEVRETIANAM curuam forcipem reliquis nunc notis omnino praefendam censemus; haec enim non modo caput firmiterprehendit absque laesione, sed etiam per eius curuaturam perinaeum ab omni violentia immune manet. Non modo LEVRETIVS g), sed et III. CRANTZIVS b) cautelas circa huius praesertim forcipis applicationem tradiderunt perquam vtilis, quam ob rem de hac materie plura cupientem ad laudatos auctores ablegamus i). SMELLIANA forceps simplicissima gaudens iunctura, maiorque ad iuncturam cochlearium angulo, deficienti priori substituenda foret, si nempe satis descendit caput, vt a breuiore prehendi possit. Forsan et *tribrachialis* LEVRETI cum fructu adhiberi potest, dum capitis moles eius introductionem non impedit. Quocumque demum instrumento extractum sit caput, funis comparens discendendus reliquumque corpus liberandum est.

§. XVIII.

Post foetus exclusionem peragenda.

Excluso foetu secundo partu excernenda placenta est. Sed nec naturae operam exspectare in casu nostro, nec funis tractione eam soluere debet obstetricans. Nam per funiculi continuam adtrectionem, quam sub partu passa est, ea vel iam ex parte soluta est.

g) Suite des observations etc. p. 165. et seq.

b) in Commentatione de instrumentorum in arte obstetrica historia, vtilitate, et recta ac praepostera applicatione in Nov. Act. Nat. Cur. T. 1.

i) Conferri possunt ROEDERERI Elementa §. 437. et seq.

est, vel adeo firma adhaesione utero iungitur, ut eius tractione non solui possit. Si prius: ad tollendum sanguinis fluxum manu eximi debet, uterisque purgari a congruati sanguinis frustulis; si alterum: funis tractio inutilis, quin noxia, cum uteri facta inuersione per eam adhuc augeatur. Ea vero inaequalem uteri contractionem doloresque post partum producit. Duce itaque funiculi a dissectione reliqua parte manum in uterum ferat operator, eius dorsum, quando ad placentam venit, uteri parieti applicans et, ubi pars placentae soluta est, inter eam utrumque digitos inferens, moderate diducat apicesque eorum, leniter incuruando iterumque erigendo, ulterius versus omnem adhaerentis placentae regionem promoueat, usque dum integra soluta sit. k) Si undique firmiter utero adhaeret, velamenta soluta villosaque chorii lamina digitos inter placentam uterumque ducunt. Soluta denique in medioprehendatur et eximatur. Facta uteri inuersione: manus, dum uterum contrahitur, extracta placenta ibi adhuc detinenda est, fundusque dorso manus reducendus et explanandus, ut ita aequalis undique fiat contractio. Denique si velamentorum aliquid vel congruati sanguinis adhuc in utero est manu id educatur. Foetus nonnumquam uegerus, saepius liuido capite debilis, quandoque mortuus nascitur. (§. X.) Viuidus foeminarum curae tradendus; debilis aeris in tracheam flatu, faucium titillatione, leni frictione excitandus. Reuulsoria ex umbilico sanguinis missio caput saepius fausto cumuentu a nimia sanguinis mole liberat.

§. XX.

De Perforatorii abusu observatio.

Pallacia partus difficilis, cuius causas, phaenomena et medellam nunc ea qua fieri potuit breuitate enodauimus, signa iubent, ut maxima cautione utatur in dubio casu medicus. Eam circumspeditionem magis adhuc commendant dubia mortui foetus signa, ne scindente ferro utatur ubi leuiora auxilia dantur. Triste adhuc ob oculos versatur spectaculum, quod olim vidi, cum celebri quodam opere ad primiparae lectum accedens. Haec iam per biduum

D 2

k) Vid. H. ROEDERER elem. §. 349 et seq.

duum parturiuerat cum diris cruciatibus, dum in auxilium vocaretur medicus. Obstetricans foemina aquas iam dudum effluxisse, caput in peluis apertura inferiore haerere, nec per notabile tempus vllum progressum fecisse referebat. An viuat foetus? interrogata, se illum mortuum putare respondebat. Explorans ipse medicus, inferioris peluis aperturae angustiam accusans, absque vlla mora vel vltiore inquisitione, ne facta quidem forcipis mentione, statim BINGII forcem postulat, transfossum cranium dissectat cerebrumque FRIDIANI cochlearis ope eximit. Imminuto volumine exercitata manu caput comprimit et ex vno ad alterum latus trahens extra pudenda ducit. Stupens tunc ille mihi triplicem funiculi umbilicalis circa collum contorsionem, corpusculi solationem impediendam, monstrat. Dissecto fune corpus reliquum extrahitur puerque mutilatus in terram proicitur. Sed horrendo spectaculo ille pectus mouere eiulatumque edere coepit aliquoties reperitum, post aliquod tempus nulla amplius vitae signa prodens. Quenam princeps impedimenti causa fuerit? haesito; id certum est, forcipis periculum faciendum fuisse.

§. XXI.

Gemelli septimestres, funem collo circumductum gerentes.

Dum haec iam typis exscribuntur, Experimentiff. D. WOLFF-FARTH Anatomes in hac academia demonstrator, vterum mihi monstrat septimestribus gemellis grauidum, quem inter alia rariora praeparata iam per aliquod tempus adseruat. Vterque foetus, secundum relationem viri fide digni, funem collo circumductum gerebat, dum vterum ex grauidae abdomine eximebar, in hoc situ capite versus interiora iacente adhuc conseruantur. Placentae contiguae, posteriori vteri parieti adhaerentes, superius dicta (§. V.) corroborant. Obstetricanti obueniens similis casus, ex superioribus, iunctis simul quae de gemellorum partu generatim docentur, facile diiudicari poterit.

1) Similem chirurgi crudelitatem narrat ill. CRANTZ in cit. commentar. §. XXXVIII.

Corrigendum. pag. 15. l. n. ut ex leg. ut et,

00 A 6283

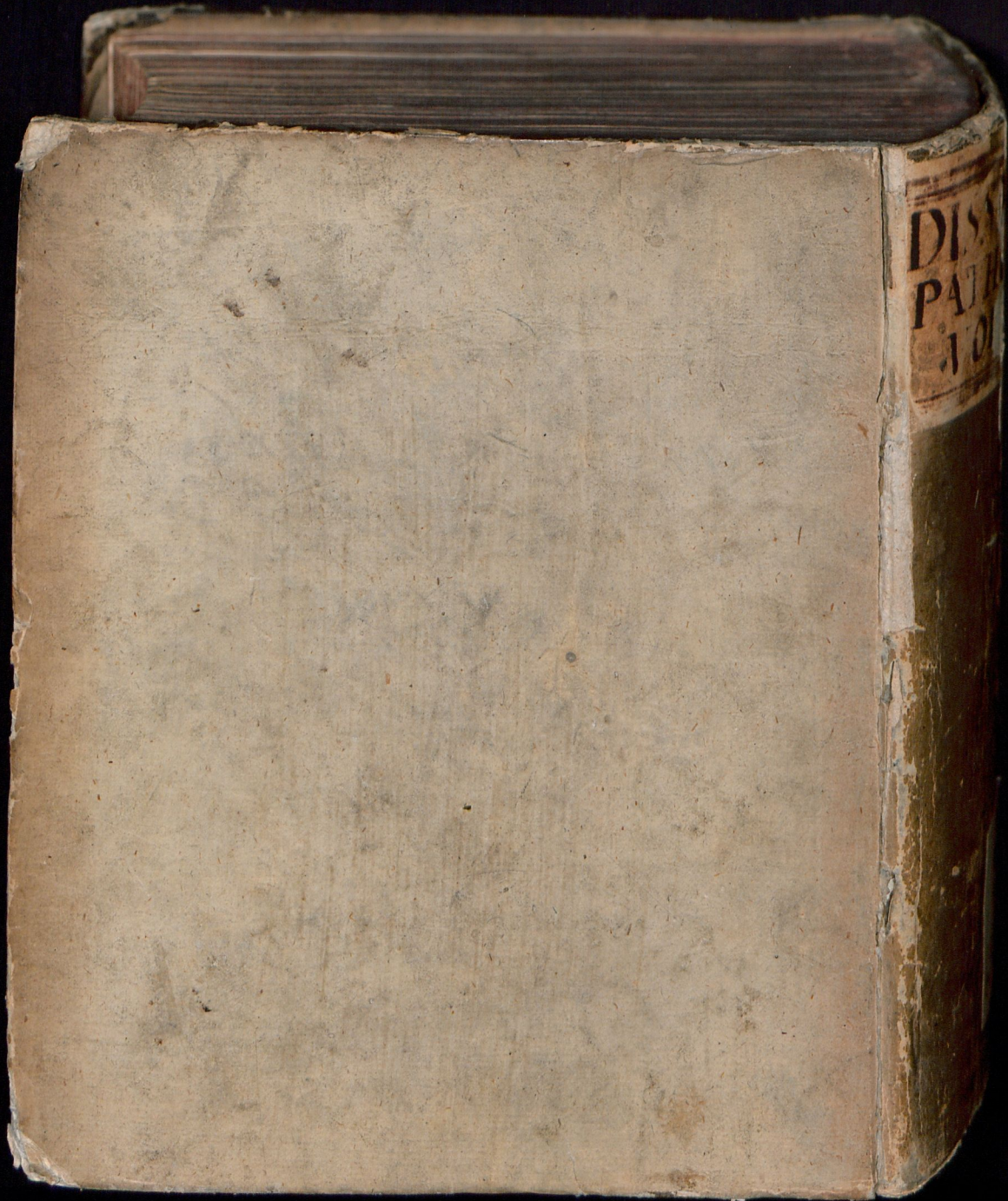
ULB Halle 3
002 828 154

SB

Retro ✓

DE
PARTV DIFFICILI
 PROPTER
FVNICVLVM VMBILICALEM
FOETVS COLLVM STRINGENTEM

CONSENTIENTE
 GRATIOSO MEDICORVM ORDINE
 IN REGIA FRIDERICIANA
 PRO
GRADV DOCTORIS

DIE X. AVGVSTI MDCCCXLV.

H. L. Q. S.

PVBLICE DISPVTABIT

AVCTOR

IOANNES PAVLLVS FREIER
 SPANDAVIENSIS.

HALAE AD SALAM, AERE BEYERIANO.

